

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5C/4/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513201992
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 02. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Judita Dubjelová
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2014:8513201992.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa samosudkyňou JUDr. Juditou Dubjelovou v právnej veci navrhovateľky H. I., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. XXX, pr. zast. JUDr. Mariánom Gelenekym, advokátom, AK, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa proti odporcovi Rapid life životná poisťovňa, a.s., Garbiarska 2, Košice, IČO: 31 690 904, pr. zast. Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Rastislavova 68, Košice, IČO: 47 231 785, v konaní o zrušenie rozhodcovských rozsudkov takto

rozhodol:

Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumírom Zaujecom sp.zn. 2C/2713/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 154,90 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumírom Zaujecom sp.zn. 2C/2731/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Súd z r u š u j e rozhodcovský rozsudok Arbitrážneho súdu Košice, Alžbetina 41, 040 01 Košice, IČO: 44 325 452 vydaný rozhodcom JUDr. Bohumírom Zaujecom sp.zn. 2C/2732/2012 zo dňa 19.1.2012 v právnej veci žalobcu Rapid life životná poisťovňa, a.s., so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904 proti žalovanej H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX R. XXX o zaplatenie sumy 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur.

Odporca je p o v i n n ý zaplatiť navrhovateľke trovy konania vo výške 100 % na účet právneho zástupcu JUDr. Mariána Gelenekyho, advokáta AK v Starej Ľubovni, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka sa návrhom doručeným súdu dňa 23.4.2013 domáhala, aby súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca sp. zn. 2C/2713/2012 zo dňa 19.1.2012. Svoj návrh odôvodnila tým, že dňa 4.11.2008 uzavrela ako poistník s odporcom ako poistiteľom poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, kde poisteným z predmetnej zmluvy bola dcéra navrhovateľky Y. I., nar. X.XX.XXXX. Následne odporca zrušením PZ č. XXXXXXXXXXXX poistnú zmluvu uzavretú s navrhovateľkou zrušil a k zániku poistnej zmluvy došlo dňa 5.7.2009 o 0.00 hod. Predmetným zrušením odporca vyúčtoval navrhovateľke aj konečný stav finančného plnenia poistnej zmluvy ku dňu zániku poistenia. Na základe predmetného vyúčtovania vyúčtoval odporca navrhovateľke nedoplatok vo výške 28,21 eur, ktorý navrhovateľka odporcovi uhradila v mesačných splátkach po 10 eur. Následne si

odporca návrhom na začatie konania o zaplatenie 154,90 eur a návrhom na splátkový kalendár zo dňa 2.1.2012 uplatnil na Arbitrážnom súde v Košiciach osobitnú pohľadávku vo výške 154,90 eur, ktorá mala zodpovedať nákladom odporcu vynaloženým na uzavretie poisťnej zmluvy. Rozsudkom uvedeného rozhodcovského súdu zo dňa 19.1.2012, sp. zn. 2C/2713/2012 bolo navrhovateľke ako spotrebiteľke uložené zaplatiť odporcovi v lehote 5 dní odo dňa doručenia predmetného rozhodcovského rozsudku sumu 154,90 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Predmetné rozhodnutie bolo navrhovateľke doručené dňa 16.4.2013.

Rozhodcovský rozsudok navrhla navrhovateľka zrušiť z dôvodu, že rozhodcovská doložka uvedená v rámci všeobecných poisťných podmienok (ďalej len VPP), na základe ktorej bol vydaný rozhodcovský rozsudok, je neprijateľnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, a to v neprospech spotrebiteľa, t.j. navrhovateľky, v dôsledku čoho je neplatná, a to s poukazom na § 53 ods. 1 a 4 a § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (OZ). Ďalej uviedla, že ako spotrebiteľ a osoba, ktorá chcela uzavrieť poisťnú zmluvu postupujúc na základe pokynov a v dobrej viere podpísala všetky odporcom predložené dokumenty, pričom nemohla ani len tušiť, k čomu všetkému sa má zaviazat' podpísaním VPP, ktoré predstavuje 13 strán husto a drobno napísanými písmenami písaného textu. V prípade, že by VPP nepodpísala, nedošlo by ani k uzavretiu poisťnej zmluvy. Ak by podpísanie VPP malo i napriek uvedenému obstáť ako platný úkon, vyslovila názor, že v tomto prípade nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku s poukazom na § 53 ods. 2, 3 a 5 OZ a § 39 OZ. Okrem uvedených dôvodov sú podľa nej splnené ďalšie podmienky na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) a j) zák. č. 244/2002 o rozhodcovskom konaní. Rozhodcovskou doložkou v znení predmetnej poisťnej zmluvy, došlo jednoznačne k zhoršeniu jej postavenia ako spotrebiteľa, pretože pri absencii rozhodcovskej doložky by si odporca musel uplatniť svoj nárok súdnou cestou na príslušnom súde v obvode podľa bydliska navrhovateľky, čo je pre navrhovateľku neporovnateľne výhodnejšie a hospodárnejšie ako zúčastniť sa konania pred rozhodcovským súdom vzdialenom od bydliska navrhovateľky okolo 100 km. Dohodou s takýmto znením si navrhovateľka ako spotrebiteľ jednoznačne a bezpochyby zhoršila svoje zmluvné postavenie. V danom prípade ide o zjavnú nerovnováhu medzi podnikateľom - odporcom a spotrebiteľom - navrhovateľkou. Zmluva predstavuje ukážkový príklad zmluvnej nevyváženosti a podstatne výhodnejšieho zmluvného postavenia podnikateľa - odporcu voči slabšej strane, spotrebiteľovi - navrhovateľke. Zmluvu a VPP navrhovateľka nemala možnosť nijako upraviť, nakoľko boli vopred predformulované a v takomto znení aj predložené na podpis. Rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe štatútu a procesných pravidiel, ktoré neboli navrhovateľke známe, nebola o ich obsahu informovaná. Navrhovateľka pritom nemala žiadnu možnosť voľby iného súdu a už vôbec nie rozhodcu, čo ešte viac znevýhodňuje jej postavenie. Navyše v zmluve a VPP absentujú akékoľvek dohody a pravidlá o výbere rozhodcu, v procese sporu absentuje ústavná zásada „ústnosti“ - konanie prebehlo na základe písomností predložených odporcom ako silnejšou zmluvnou stranou. Okrem toho je konanie pred rozhodcovským súdom pre navrhovateľku ako spotrebiteľa prísnejšie, a to pre kratšiu lehotu na podanie odporu (len 5 dní oproti 15 dňom na podanie odporu v konaní pred súdom), ďalej preto, že na odpor sa prihliada len ak bol zaplatený súdny poplatok (v prípade súdneho konania to neplatí, na odpor sa stále prihliada a súd poplatok vymáha), pre vysoké poplatky (napr. za podanie odporu 72 eur) a finančnú nevýhodnosť (žiadna možnosť oslobodenia navrhovateľky ako spotrebiteľa od súdnych poplatkov).

Rozhodcovský súd je uvádzaný odporcom v zmluvách bez možnosti jeho zmeny už 10 rokov a nie sú známe prípady, aby daný rozhodcovský súd rozhodol v neprospech odporcu. Práve naopak rozhoduje zaujato a bez preskúmania platnosti, či existencie uplatňovaného práva, priznáva odporcovi automaticky to, čo si odporca uplatní.

Podstatou rozhodcovského konania by malo byť prostredníctvom zmluvnej voľnosti doplniť záväzkový vzťah a nie zaviazat' spotrebiteľa podrobiť sa rozhodnutiu rozhodcovského súdu, ktorý si vybrala protistrana. Spotrebiteľ okrem toho, že nemôže ovplyvniť výber rozhodcovského súdu, nemôže tiež pre svoju ochranu využiť inštitúty priznané mu ako slabšej strane na základe zákona. Po vydaní rozhodcovského rozsudku nemá prakticky žiadnu možnosť v rámci dvojinštancného konania žiadať o preskúmanie rozhodnutia. Navrhovateľka tiež poukázala na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. II. ÚS 2164/2010 zo dňa 1.11.2011, kde ústavný súd posúdil rozhodcovské doložky ako neprípustné, nakoľko v situácii, keď má rozhodca, ktorý nie je určený transparentným spôsobom, rozhodovať iba podľa zásad spravodlivosti a súčasne spotrebiteľ je zbavený svojho práva podať žalobu na civilný súd, znamenajú vo svojom dôsledku porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Ústavný súd doplnil, že napriek tomu, že môže existovať kvalitná hmotnoprávna ochrana spotrebiteľa, nie je táto ochrana realizovaná, pokiaľ nie je možné sa jej efektívne domôcť. V tomto zmysle dohoda medzi spotrebiteľom a podnikateľom týkajúca sa riešenia sporov v rozhodcovskom

konaní neznamená, že sa tým otvára priestor pre ľubovôľu. Dojednanie v podobe rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve možno z ústavnoprávneho hľadiska pripustiť iba za predpokladu, že podmienky ustanovenia rozhodcu a dohodnuté podmienky procesného charakteru budú účastníkom konania garantovať rovnaké zaobchádzanie, čo vo vzťahu spotrebiteľ - podnikateľ znamená zvýšenú ochranu slabšej strany, t.j. spotrebiteľa a že dohodnuté procesné pravidlá budú garantovať spravodlivý proces vrátane možnosti preskúmania rozhodcovského nálezu inými rozhodcami, ako to umožňuje platný zákon o rozhodcovskom konaní. Záverom navrhovateľka zdôraznila, že oznámením o zániku poistenia jej odporca oznámil preplatok vo výške 124,33 eur a tento jej aj vyplatil, no následne sa domáha dlžnej pohľadávky vo výške 157,40 eur, čo považuje navrhovateľka za nekalé konanie zo strany odporcu.

Navrhovateľka tiež žiadala, aby súd v súlade s ust. § 40 zák. č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní odložil vykonateľnosť predmetného rozhodcovského rozsudku.

Z rovnakých dôvodov sa navrhovateľka domáhala aj zrušenia ďalších dvoch rozhodcovských rozsudkov, a to dvoma samostatnými návrhmi na začatie konania, ktoré boli súdu doručené dňa 23.4.2013 a ktorým bola pridelená spisová značka 5C/5/2013 a sp. zn. 6C/101/2013.

V konaní vedenom pod sp. zn. 5C/5/2013 sa navrhovateľka domáhala, aby súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca sp. zn. 2C/2731/2012 zo dňa 19.1.2012. Svoj návrh, pokiaľ ide o skutkové okolnosti, odôvodnila tým, že dňa 21.7.2009 uzavrela ako poistník s odporcom ako poistiteľom poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, kde poisteným z predmetnej zmluvy bol syn navrhovateľky S. I., nar. XX.XX.XXXX. Následne navrhovateľka písomnou žiadosťou o zrušenie poistnej zmluvy doručenu odporcovi dňa 25.11.2010 predmetnú poistnú zmluvu uzavretú s odporcom vypovedala. Na predmetnú žiadosť navrhovateľky reagoval odporca prípisom - Oznámenie o zániku poistného zo dňa 7.12.2010, v ktorom uviedol, že k zániku poistnej zmluvy došlo/dôjde dňa 21.1.2011 o 0.00 hod. Odporca zároveň v predmetnom oznámení vyúčtoval navrhovateľky aj konečný stav finančného plnenia poistnej zmluvy ku dňu zániku poistenia, na základe ktorého vyúčtoval navrhovateľke nedoplatok vo výške 52,68 eur, ktorý navrhovateľka odporcovi uhradila v mesačných splátkach po 10,- eur. Následne si odporca návrhom na začatie konania o zaplatenie 144,51 eur a návrhom na splátkový kalendár zo dňa 2.1.2012 uplatnil na Arbitrážnom súde v Košiciach osobitnú pohľadávku vo výške 144,51 eur, ktorá mala zodpovedať nákladom odporcu vynaloženým na uzavretie poistnej zmluvy. Rozsudkom uvedeného rozhodcovského súdu zo dňa 19.1.2012, sp. zn. 2C/2731/2012 bolo navrhovateľke ako spotrebiteľke uložené zaplatiť odporcovi v lehote 5 dní odo dňa doručenia predmetného rozhodcovského rozsudku sumu 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Predmetné rozhodnutie bolo navrhovateľke doručené dňa 16.4.2013.

V konaní vedenom pod sp. zn. 6C/101/2013 sa navrhovateľka domáhala, aby súd zrušil rozsudok Arbitrážneho súdu Košice rozhodcu JUDr. Bohumíra Zaujeca sp. zn. 2C/2732/2012 zo dňa 19.1.2012. Svoj návrh, pokiaľ ide o skutkové okolnosti, odôvodnila tým, že dňa 21.7.2009 uzavrela ako poistník s odporcom ako poistiteľom poistnú zmluvu č. XXXXXXXXXXXX, kde poisteným z predmetnej zmluvy bola dcéra navrhovateľky Y. I., nar. X.XX.XXXX. Navrhovateľka písomnou žiadosťou o zrušenie poistnej zmluvy doručenu odporcovi dňa 25.11.2010 predmetnú poistnú zmluvu uzavretú s odporcom vypovedala. Na predmetnú žiadosť navrhovateľky reagoval odporca prípisom - Oznámenie o zániku poistného zo dňa 7.12.2010, v ktorom uviedol, že k zániku poistnej zmluvy došlo/dôjde dňa 22.1.2011 o 0.00 hod. Odporca zároveň v predmetnom oznámení vyúčtoval navrhovateľky aj konečný stav finančného plnenia poistnej zmluvy ku dňu zániku poistenia, na základe ktorého vyúčtoval navrhovateľke nedoplatok vo výške 40,20 eur, ktorý navrhovateľka odporcovi uhradila v mesačných splátkach po 10 eur. Následne si odporca návrhom na začatie konania o zaplatenie 144,51 eur a návrhom na splátkový kalendár zo dňa 2.1.2012 uplatnil na Arbitrážnom súde v Košiciach osobitnú pohľadávku vo výške 144,51 eur, ktorá mala zodpovedať nákladom odporcu vynaloženým na uzavretie poistnej zmluvy. Rozsudkom uvedeného rozhodcovského súdu zo dňa 19.1.2012, sp. zn. 2C/2732/2012 bolo navrhovateľke ako spotrebiteľke uložené zaplatiť odporcovi v lehote 5 dní odo dňa doručenia predmetného rozhodcovského rozsudku sumu 144,51 eur a trovy rozhodcovského konania vo výške 276 eur. Predmetné rozhodnutie bolo navrhovateľke doručené dňa 16.4.2013.

Súd v každom z uvedených konaní (5C/4/2013, 5C/5/2013 a 6C/101/2013) poučil účastníkov konania o ich procesných právach a povinnostiach a odporcovi doručil návrh na začatie konania spolu s prílohami na vyjadrenie.

Vo všetkých troch veciach odporca podal obdobné, prípadne v určitých častiach totožné vyjadrenia. Odporca vo svojom vyjadrení v prvom rade vyslovil názor, že konanie o zrušenie rozhodcovského konania nie je spotrebiteľským sporom, návrh na začatie konania nespĺňa podmienky ustanovené v § 4 ods. 2 písm. za) zákona o súdnych poplatkoch a konanie podlieha poplatkovej povinnosti zo strany navrhovateľky. Uviedol, že v konaní o zrušenie rozhodcovského rozsudku (osobitné konanie podľa § 40 zák. č. 244/2002 Z.z.), ktoré nasleduje po právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku, kedy už rozhodnutie nadobúda novú kvalitu a kde sa preskúmava zákonnosť a postup rozhodcovského súdu a nie dôvodnosť uložených hmotnoprávných povinností a neprijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, z ktorých uložená hmotno-právna povinnosť vyplýva, nemá navrhovateľka status spotrebiteľa a teda nie je ani oslobodená od súdneho poplatku. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka nezaplatila súdny poplatok za návrh na začatie konania, odporca poukazoval na zákonnú povinnosť súdu zastaviť konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku.

K veci samej uviedol, že podaný návrh je bezdôvodný a neurčitý. Neurčitosť odôvodnil tým, že petit žalobného návrhu je neurčitý a nezrozumiteľný, v dôsledku čoho je nepreskúmateľný, keďže podľa názoru odporcu nie je uvedený právny dôvod, pre ktorý navrhovateľka žiada rozsudok zrušiť, keďže zákon taxatívne stanovuje dôvody, pre ktoré je možné rozhodcovský rozsudok zrušiť (§ 40 ods. 1 písm. a/ až j/ zákona o rozhodcovskom konaní). Ďalej poukázal na zohľadnenie 19 odôvodnenia smernice 93/13/EHS v prejednávanej veci, v ktorom je podľa odporcu formulovaný zámer (cieľ) smernice, aby zmluvné podmienky v poisťných zmluvách nepodliehali tejto smernici, ak spĺňajú v tejto smernici vymedzené kritériá. Poukázal na to, že ak všeobecné súdy aplikujú vnútroštátne normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, ktorých východiskom je smernica 93/13/EHS, sú za splnenia aplikačných podmienok povinné interpretovať a aplikovať právne normy v súvislostiach a s prihliadnutím na zámer tejto smernice obsiahnutý aj v jej 19 odôvodnení, ktoré sa vyslovene týka poisťných zmlúv. Ďalej odporca poukazoval na hrubú chybu pri transponovaní smernice 93/13/EHS do Občianskeho zákonníka a preklade ustanovení smernice, práve v súvislosti s § 53 ods. 4 písm. r) OZ. Podľa názoru odporcu je zámerom EÚ uplatňovať v čo najväčšej miere mimosúdne prostriedky pri riešení sporov zo spotrebiteľských zmlúv. Odporca tvrdil, že navrhovateľ ako spotrebiteľ mal v rozhodcovskom konaní vo všeobecnosti zarúčené procesné práva porovnateľné s konaním, ktoré by prichádzalo do úvahy v prípade, ak by spotrebiteľ nebol viazaný rozhodcovskou doložkou, a to procesné práva ako napr. právo podať odpor, navrhovať dôkazy, podať námietku zaujatosti, vyjadriť sa, atď. Ďalšou námietkou odporcu bola skutočnosť, že rozhodcovská doložka bola individuálne dojednaná, bola osobitne podpísaná (zdôrazňoval tiež, že podpis navrhovateľky je priamo pod textom rozhodcovskej doložky), oddelená od ostatného textu VPP, aby jej poisťník venoval príslušnú pozornosť a mal možnosť sa rozhodnúť, či ju podpíše alebo nie. Navrhovateľka mala možnosť neuzavrieť rozhodcovskú doložku obsiahnutú v Osobitných zmluvných dojednaniach aj možnosť dodatočne v 30-dňovej lehote po podpísaní Osobitných zmluvných dojednaní vylúčiť rozhodcovské konania z obsahu poisťného vzťahu bez toho, aby takýmto výkonom práva bol akokoľvek dotknutý poisťný vzťah. Vzhľadom na individuálne dojednania rozhodcovskej doložky, je táto preto platná i v prípade, že by zakladala nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. O tom, že navrhovateľka bola dostatočne oboznámená s obsahom zmluvy a zmluvných podmienok, odporca predložil záznam o požiadavkách a potrebách klienta, v rámci ktorého musela navrhovateľka zodpovedať okrem iného na otázku, či potrebuje navrhovateľka ešte nejaké vysvetlenie, doplnenie informácie, na ktoré odpovedala navrhovateľka jednoznačne nie. Ďalej sa odporca zaoberal posudzovaním neprimeranosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve. Odporca sa taktiež vyjadril k rokovaciemu poriadku rozhodcovského súdu, pričom uviedol, že žiadne z procesných pravidiel nespôsobuje výhodu či nevýhodu niektorému z účastníkov a námietky navrhovateľky v tomto smere sú irelevantné.

Navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu sa vyjadrila k námietkam odporcu. Hneď úvodom vyjadrila stotožnenie s judikatúrou všeobecných súdov SR, ktoré sa neprijateľnosťou rozhodcovskej doložky zaoberajú podľa platného právneho stavu de lege lata. K námietke odporcu o individuálne dohodnutej rozhodcovskej doložke navrhovateľka uviedla, že rozhodcovská doložka nebola dojednaná platne, pretože nebola dojednaná individuálne, keďže navrhovateľke nebola poskytnutá možnosť ovplyvniť obsah zmluvného dojednania, iba jej bola ponúknutá možnosť súhlasiť, prípadne nesúhlasiť. Vyjadrila názor, že v osobitnom zmluvnom dojednaní mal dať odporca navrhovateľke na výber, či súhlasí alebo nesúhlasí, napríklad formuláciou „poisťník a poisťovňa týmto vyjadrujú / nevyjadrujú...“, pričom voľbu by mala navrhovateľka označiť zakrúžkovaním, podčiarknutím, resp. nehodiace sa prečiarknuť. Takýmto daním na výber by bola splnená podmienka možnosti ovplyvniť obsah zmluvného dojednania. Uviedol, že tvrdenie, že navrhovateľka mala na výber, či podpíše alebo

nepodpíše osobitné zmluvné dojednanie je nesprávne, keďže vo VPP ani v Osobitných zmluvných dojednaniach nie je nikde výslovne ustanovené, že nepodpísanie, resp. nesúhlas s osobitnými zmluvnými dojednaniami nemá žiaden vplyv na platnosť poisťnej zmluvy, pričom poisťná zmluva a osobitné zmluvné dojednania boli na rovnakom tlačive. Tvrdenie, že nikde nie je uvedený ani opak neobstojí vzhľadom na princíp ochrany slabšej strany, a to spotrebiteľa. Navrhovateľka nebola informovaná, že v prípade nepodpísania osobitných zmluvných dojednaní, by poisťná zmluva platne vznikla. Taktiež poukázal na skutočnosť že nestačí, aby dal odporca navrhovateľke možnosť súhlasiť so zmluvným dojednaním ako celkom, ale mal jej dať možnosť ovplyvniť obsah zmluvného dojednanie, a teda dať jej aj výslovne možnosť nesúhlasiť s dojednaním. Tým, že jej dal možnosť len súhlasiť s právnym úkonom, nedal jej výslovnú možnosť ovplyvniť samotný obsah právneho úkonu.

Navrhovateľka nebola pri podpise zmluvy upozornená na význam osobitných zmluvných dojednaní žiadnym spôsobom. Zo strany finančnej agentky jej bolo povedané len to, aké krytie má jej poisťná zmluva a kde je potrebné zmluvu podpísať. Navrhovateľke bolo povedané, že treba podpísať aj osobitné zmluvné dojednania bez ďalšieho vysvetlenia. Navrhovateľka podpisovala vopred pripravený formulár zo strany poisťovne, pričom obsah neprijateľnej podmienky - rozhodcovskej doložky nemohla ovplyvniť, a teda dojednanie nebolo dojednané individuálne.

Na podporu svojich tvrdení navrhovateľka uviedla rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 17C/446/2012 zo dňa 08.04.2013, v ktorom sa uvádza, že osobitné dojednanie rozhodcovskej doložky je súčasťou VPP a aj keď má názov zvýraznený a navrhovateľka ho podpísala, tvorí súčasť VPP vopred naformulovaných odporcom v rámci štandardnej formulárovej zmluvy a neodôvodňuje záver, že tu došlo k individuálnemu osobitnému dojednaniu, aj keď je takto naformulované. Naopak ide o zjavne sofistikované docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej doložky z režimu súdnej kontroly a takéto správanie sa dodávateľa súd vyhodnotil ako nekalú obchodnú praktiku v zmysle cieľov Smernice 2005/29 o nekalých obchodných praktikách v čl. 5 a nasl.

K nerovnováhe v právach a povinnostiach zmluvných strán spôsobenej dojednáním rozhodcovskej doložky navrhovateľka uviedla, že súd nemusí skúmať prípadnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán, pretože ustanovenie §53 ods. 1 OZ definuje neprijateľnú podmienku ako ustanovenie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach a následne v § 53 ods. 4 písm. r) OZ demonštratívny výpočetom ustanovuje niektoré neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Pokiaľ ide o 19. odôvodnenie smernice 93/13/EHS uviedla, že 19. odôvodnenie smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nemá žiadnu súvislosť s prejednávanou vecou. 19. odôvodnenie smernice znie „keďže zámerom je medzi iným, aby poisťné zmluvy, ktorých podmienky definujú alebo popisujú poisťné riziko a zodpovednosť poisťovateľa, neboli podriadené takémuto hodnoteniu, pokiaľ sa tieto obmedzenia neberú do úvahy pri výpočte poisťného plateného spotrebiteľom“. Poisťná zmluva resp. osobitné zmluvné dojednania obsahovali rozhodcovskú doložku, ktorá je neplatná a skutočnosť, že táto rozhodcovská doložka je neplatná zakladá právny nárok navrhovateľky na rozhodnutie súdu o zrušení rozhodcovského rozsudku. Prejednávaná vec sa netýka podmienok, ktoré definujú alebo popisujú poisťné riziko, príp. zodpovednosť poisťovateľa, ktoré, ako uvádza 19. odôvodnenie smernice, musia byť podriadené hodnoteniu nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách.

Ďalej navrhovateľka uviedla, že v zmysle legálnej definície neprijateľnej podmienky podľa ust. § 53 ods. 1 OZ, kde je ustanovené, že spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“) je zrejme, že skutočnosť, ak zákon ustanovil v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r) že rozhodcovské doložky sú neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, a že neprijateľná podmienka je v zmysle ust. § 53 ods. 1 OZ sama o sebe podmienka, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, znamená, že nerovnováhu netreba dokazovať. Teda skutočnosti, že odporca uvádza tvrdenia, ktoré spôsobujú pochybnosti o tom, či neprijateľná podmienka spôsobuje nerovnováhu alebo nie, nemá v súvislosti s prejednávanou vecou žiaden právny význam. Podľa § 53 ods. 1 OZ nejde o neprijateľnú podmienku ak bola individuálne dojednaná. Je pritom nepopierateľným faktom to, že rozhodcovská doložka pod vecný rozsah podmienok „oslobodených“ od nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách nepatrí.

Navrhovateľka taktiež poukázala aj na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 17C/446/2012 zo dňa 08.04.2013, v ktorom je uvedené, že súd pri zisťovaní, či nejde o nekalú rozhodcovskú doložku skúmal, či táto doložka nespôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa v zmysle §53 ods. 1 OZ. Vnútroštátny súd je povinný vykladať ustanovenia Smernice 93/13/EHS tak, aby bol dosiahnutý výsledok stanovený smernicou. Súdný dvor konštatoval v rozhodnutiach C-243/08 zo

dňa 4.6.2009 Panon GSM proti Ersébet Sustilné GYÓRFI v bode 40, že vopred stanovená podmienka v zmluve uzatvorená medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ktorá nebola individuálne dohodnutá a ktorá priznáva právomoc pre všetky spory vyplývajúce zo zmluvy súdu, v obvode ktorého sa nachádza sídlo predajcu alebo dodávateľa, splňa všetky podmienky, aby mohla byť z hľadiska Smernice 93/13/EHS kvalifikovaná ako nekalá.

Pokiaľ ide o súdny poplatok za podaný návrh, navrhovateľka uviedla, že sa domáha ochrany svojho práva v právnom postavení spotrebiteľa z dôvodu uzavretia právneho úkonu - poisťnej zmluvy, v rámci ktorej bola uzatvorená rozhodcovská doložka ako neprijateľná podmienka v spotrebiteľských zmluvách, ktorá je v zmysle § 53 ods. 5 OZ neplatná a na základe tejto skutočnosti sa môže v zmysle ust. § 40 ods. 1 písm. c) zákona o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy. Teda nie je pravdou, čo tvrdí odporca a to z dôvodu, že rozhodcovská doložka bola uzatvorená v spotrebiteľskej zmluve neplatne, a teda ide o spotrebiteľský spor, na základe ktorého sa spotrebiteľ domáha ochrany svojho práva - neplatnosti dojednania neprijateľnej podmienky v spotrebiteľských zmluvách podľa osobitného predpisu, a to § 53 ods. 5 OZ a §40 ods. 1 písm. c) zákona o rozhodcovskom konaní. Okrem iného, ak by navrhovateľka nebola v rámci tohto sporu spotrebiteľom, nemohla by sa domáhať ochrany podľa ustanovení § 52 a nasl. OZ o spotrebiteľských zmluvách. Extenzívny výklad ust. § 4 ods. 2 písm. za) z.č. 71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov sa vzťahuje aj na tento konkrétny prípad.

Navrhovateľka poukázala aj na ďalšie rozhodnutia súdov v rovnakých alebo obdobných veciach (uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5CoE/110/2011, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 13CoE/401/2011, uznesenie Okresného súdu Nové Mesto n/V, sp. zn. 2Er/190/2012, uznesenie Okresného súdu Veľký Krtíš, sp. zn. 5Er/1652/2007, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25.01.2012 sp. zn. 6 Cdo 228/2011, uznesenie Najvyššieho súdu SR z 21.03.2012 sp. zn. 6 Cdo 1/2012). Záverom navrhovateľka vyjadrila svoje zotrvanie na tom, že rozhodcovská doložka je neplatná. Uviedla, že smernica považuje rozhodcovskú doložku za nekalú podmienku a OZ ju nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Právny zástupca odporcu v rovnakých veciach poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. sn. II. ÚS 499/2012-47, v ktorom Ústavný súd SR rozhodol, že v podobnej veci boli porušené ústavné práva odporcu. Toto tvrdenie je vzhľadom na obsah odôvodnenia a výrok nálezu vo vzťahu k tejto prejednávanej veci v plnom rozsahu bezpredmetné a zavadzajúce z toho dôvodu, že v uvedenom náleze Ústavný súd nerozhodoval o neplatnosti rozhodcovskej doložky, t.j. o hmotnoprávných ustanoveniach, ale o procesnoprávných ustanoveniach, či bolo alebo nebolo porušené právo odporcu na súdnu ochranu. Ústavný súd SR poukázal na určité nedostatky okresného súdu, ktorými pochybil v rámci vykonania dokazovania. Ústavný súd SR v tomto prípade nerozhodol o platnosti rozhodcovskej doložky, ba ani sa jej platnosťou, či neplatnosťou, vo svojom náleze nezaobrá. Navrhovateľka uviedla, že odporca sa zrejme týmito nekalými praktikami snaží zmiast' pozornosť súdu z tej najdôležitejšej veci týkajúcej sa predmetu sporu, a to, že rozhodcovská doložka bola uzatvorená neplatne, pretože nebola individuálne dojednaná, keďže navrhovateľka nemohla ovplyvniť obsah dojednania.

Pojednávania sa navrhovateľka, odporca a právny zástupca odporcu nezúčastnili. Navrhovateľka a odporca svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnili, o odročenie pojednávania nežiadali. Právny zástupca odporcu svoju neúčast' na pojednávaní odôvodnil kolíziou termínov pojednávania a z dôvodu, že odporca trvá aj na jeho prítomnosti na pojednávaní, žiadal pojednávania odročiť. Odročenie tiež navrhol z dôvodu, že navrhol spojenie vecí. Súd konštatoval, že kolízia pojednávania nie je dôvodom na odročenie pojednávania a pokiaľ ide o spojenie vecí konštatoval, že pred tunajším súdom sa vedú ďalšie konania medzi navrhovateľkou a odporcom o zrušenie rozhodcovského rozsudku 2C/2731/2012 zo dňa 19.1.2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/5/2013 a o zrušenie rozhodcovského rozsudku 2C/2732/2012 v konaní vedenom pod sp. zn. 6C/101/2013. Súd preto z dôvodu hospodárnosti spojil konania vedené pod sp. zn. 5C/4/2013, 5C/5/2013 a 6C/101/2013 na spoločné konanie, ktoré sa bude ďalej viesť pod sp. zn. 5C/4/2013 Súd v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. prejednal vec v neprítomnosti vyššie uvedených účastníkov.

Právny zástupca navrhovateľky trval na svojich stanoviskách uvedených vo svojich písomných vyjadreniach. Vyjadril sa, že odporca chce svojimi tvrdeniami odvieť pozornosť z najpodstatnejšej časti tohto sporu, a to skutočnosti, či navrhovateľka mala možnosť ovplyvniť obsah rozhodcovskej

doložky, a teda nielen rozhodcovskú doložku podpísať alebo nepodpísať. Tvrdenia odporcu týkajúce sa neurčitosti žalobného návrhu, jeho nezrozumiteľnosti a podobne považoval za irelevantné, keďže návrh spĺňa všetky náležitosti podľa § 79 O.s.p. Záverom uviedol, že sa domáhajú zrušenia rozhodcovských rozsudkov na právnom základe ust. § 40 ods. 1 písm. c) a j) zákona o rozhodcovskom konaní, v danom prípade ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu a teda v zmysle rozhodcovskej doložky rozhodcovský súd nebol oprávnený konať vo veci.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom právneho zástupcu navrhovateľky, oboznámil sa s návrhmi na začatie konania zo dňa 22.4.2013, vyjadreniami právneho zástupcu odporcu zo dňa 30.1.2014 a 31.1.2014, podaniami právneho zástupcu navrhovateľky zo dňa 3.2.2014, vyjadreniami právneho zástupcu navrhovateľky zo dňa 12.2.2014, podaniami právneho zástupcu odporcu zo dňa 11.2.2014 a listinnými dôkazmi - zo spisu sp. zn. 5C/4/2013: rozhodcovským rozsudkom 2C/2713/2012 zo dňa 19.1.2012, návrhom na začatie konania o zaplatenie 154,90 eur, ktorý bol zaevidovaný na Arbitrážnom súde v Košiciach pod sp. zn. 2C/2713/2012, poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 4.11.2008, Osobitnými zmluvnými dojednaniami č. 01/2007 k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, prípisom o zrušení PZ č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 17.8.2009, upovedomením o začatí konania pred rozhodcovským súdom sp. zn. 2C/2713/2012 zo dňa 9.1.2012, ako aj kópiou celého spisu z rozhodcovského konania vedeného pred Arbitrážnym súdom v Košiciach pod sp. zn. 2C/2713/2012, prehľadom transakcií od 1.1.2011 do 18.4.2013 na účte navrhovateľky, Všeobecnými poistnými podmienkami pre poistenie zjednávané Prvou česko-slovenskou poisťovňou Rapid, a.s. (21-05-07) (ďalej tiež „VPP 1“), Záznamom o požiadavkách a potrebách klienta k PZ č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 4.11.2008; zo spisu sp. zn. 5C/5/2013 rozhodcovským rozsudkom 2C/2731/2012 zo dňa 19.1.2012, návrhom na začatie konania o zaplatenie 144,51 eur, ktorý bol zaevidovaný na Arbitrážnom súde v Košiciach pod sp. zn. 2C/2731/2012, upovedomením o začatí konania pred rozhodcovským súdom sp. zn. 2C/2731/2012 zo dňa 9.1.2012, poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.7.2009, Osobitnými zmluvnými dojednaniami č. 02/2008 k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, oznámením o zániku poistenia zo dňa 7.12.2010, prehľadom transakcií od 1.1.2011 do 18.4.2013 na účte navrhovateľky, kópiou celého spisu z rozhodcovského konania vedeného pred Arbitrážnym súdom v Košiciach pod sp. zn. 2C/2731/2012, Všeobecnými poistnými podmienkami Rapid life životná poisťovňa, a.s. (1.1.2009) (ďalej tiež „VPP 2“), Záznamom o požiadavkách a potrebách klienta k PZ č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.7.2009; zo spisu sp. zn. 6C/101/2013 rozhodcovským rozsudkom 2C/2732/2012 zo dňa 19.1.2012, návrhom na začatie konania o zaplatenie 144,51 eur, ktorý bol zaevidovaný na Arbitrážnom súde v Košiciach pod sp. zn. 2C/2732/2012, upovedomením o začatí konania pred rozhodcovským súdom sp. zn. 2C/2732/2012 zo dňa 9.1.2012, poistnou zmluvou č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.7.2009, oznámením o zániku poistenia zo dňa 7.12.2010, Osobitnými zmluvnými dojednaniami č. 02/2008 k poistnej zmluve č. XXXXXXXXXXXX, prehľadom transakcií od 1.1.2011 do 18.4.2013 na účte navrhovateľky, kópiou celého spisu z rozhodcovského konania vedeného pred Arbitrážnym súdom v Košiciach pod sp. zn. 2C/2732/2012, Všeobecnými poistnými podmienkami Rapid life životná poisťovňa, a.s. (1.1.2009), Záznamom o požiadavkách a potrebách klienta k PZ č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 21.7.2009, ako aj ostatným obsahom spisov sp. zn. 5C/4/2013, 5C/5/2013 a 6C/101/2013 a zistil, že skutkový stav zodpovedá stavu, ako ho v návrhoch opísala navrhovateľka.

Na základe takto ustáleného skutkového stavu súd právne uzatvára:

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku len ak pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 40 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 52 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka (OZ) účinného v čase podpísania poistných zmlúv dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej

obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 prvá veta OZ účinného v čase podpísania poisťných zmlúv spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) OZ účinného v čase podpísania poisťných zmlúv za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 OZ účinného v čase podpísania poisťných zmlúv neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 OZ účinného v čase podpísania poisťných zmlúv zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa čl. 3 bod 2 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (toto ustanovenie bolo prevzaté do OZ s účinnosťou od 1.1.2008).

Podľa XV. časti bodu 1 VPP 1 i podľa XV. časti bodu 1 VPP 2 poisťovňa a poisťník sa dohodli, že všetky vzájomné spory a sporné nároky z poistenia sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Rozhodcovské konanie sa zásadne riadi zákonom č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov s výlukami a odchýlnou právnou úpravou vykonanou týmto článkom, štatútom rozhodcovského súdu a jeho rokovaním poriadkom.

Podľa XV. časti bodu 2 VPP i podľa XV. časti bodu 2 VPP 2 pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. nezriadi stály rozhodcovský súd, bude rozhodcovský súd vytvorený podľa potreby od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými na výkon rozhodcu zo strany poisťovne. Svoj výslovný, bezvýhradný a neodvolateľný súhlas s týmto vyjadruje poisťník podpisom týchto všeobecných poisťných podmienok. Rozhodca musí byť plnoletý, spôsobilý na právne úkony v plnom rozsahu, musí mať skúsenosti na výkon funkcie rozhodcu a musí byť bezúhonný. Poisťovňa vydá štatút rozhodcovského súdu a jeho rokovací poriadok, ktorý zverejní na svojej internetovej stránke. Ak stály rozhodcovský súd zriadi osobitná právnická osoba, jeho štatút i rokovací poriadok vydá táto právnická osoba a zverejní ho postupom podľa § 12 ods. 3 zákona č. 244/2002 Z.z. uverejneného v Obchodnom vestníku.

Podľa bodu 2. osobitných zmluvných dojednaní č. 1/2007 i podľa bodu 3. osobitných zmluvných dojednaní č. 02/2008 poisťník (poistený) a poisťovňa týmto vyjadrujú obaja spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami, že sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti podrobia rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. časti VPP, pričom toto ustanovenie zmluvné strany chápu ako rozhodcovskú doložku.

Vzhľadom na zistený skutkový stav a citované zákonné ustanovenia súd dospel k záveru, že návrh na začatie konania je dôvodný.

Účastníci konania uzavreli poisťnú zmluvu, kde navrhovateľka vystupovala ako fyzická osoba, ktorá zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým odporca pri poskytovaní poistenia vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ. Z uvedeného potom vyplýva, že poisťná zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania majú charakter spotrebiteľskej zmluvy a tieto musia spĺňať aj požiadavky upravené v §§ 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré obsahujú úpravu spotrebiteľských zmlúv.

Vo VPP 1 i vo VPP 2 boli okrem iného upravené aj rozhodcovské doložky, na základe ktorých rozhodcovský súd rozhodoval a ktorých platnosť navrhovateľka namieta. Okrem podpisu navrhovateľky na konci VPP 1 a VPP 2 podpísala navrhovateľka aj osobitné zmluvné dojednania 01/2007, resp. 02/2008, v ktorých je vopred naformulovaný súhlas zmluvných strán s riešením sporov v rozhodcovskom konaní v zmysle časti XV. VPP.

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu arbitrom, rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Častokrát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splýva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva arbitrom vrátane princípu dobrých mravov a rešpektovania ochrany práv spotrebiteľov je plne opodstatnená. Súd zastáva názor, že ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná, ale vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci, akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces, nedokáže náležite naplánovať, sú odôvodnené.

Občiansky zákonník len indikatívne vypočítava okruh neprijateľných zmluvných podmienok (slovo najmä v § 53 ods. 4 OZ) a súd môže označiť za neprijateľnú aj inú zmluvnú podmienku. Súdu nebráni, aby judikoval neprijateľnosť zmluvnej podmienky aj na vzťahy, ktoré predchádzali zaradeniu zmluvnej podmienky medzi neprijateľné podmienky priamo do zákona, prípadne aj na inú podmienku, ktorá spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v intenzite upravenej v cit. § 53 ods. 1 OZ. Smernica 93/13/EHS odporúčajúcim spôsobom vypočítava niektoré nekalé podmienky, pričom v prílohe sa dotýka aj rozhodcovskej doložky v štandardných zmluvách za stavu, že proces pred rozhodcom nie je právne regulovaný.

Rozhodcovské doložky upravené v znení, ako je uvedené vyššie, sú považované za neprijateľné podmienky, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to z nasledovných dôvodov:

Rozhodcovské doložky sú upravené vo VPP 1 alebo VPP 2 a to v ich XV. časti - Rozhodcovské konanie pričom v súlade s ustanovením § 788 ods. 3 Obč. zák., všeobecné podmienky poistenia (poistné podmienky) tvoria súčasť poistnej zmluvy. Vychádzajúc zo znenia poistnej podmienky sú záväzne a sú obligatórnou súčasťou poistnej zmluvy, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť.

Rozhodcovské doložky sú vopred naformulované dodávateľom a neumožňujú spotrebiteľovi dosiahnuť rozhodovanie o prípadnom spore na všeobecnom súde. Ak by spotrebiteľ aj chcel riešiť spor na rozhodcovskom súde, z uvedených rozhodcovských doložiek nie je možné zistiť, ktorému súdu by mal žalobu adresovať, keďže rozhodcovský súd v zmysle časti XV. bodu 2 VPP 1, resp. VPP 2 bude podľa potreby vytvorený od prípadu k prípadu troma fyzickými osobami poverenými poisťovňou, teda odporcom, pokiaľ poisťovňa nepoverí osobitnú právnickú osobu zriadením alebo výberom špecializovaného stáleho rozhodcovského súdu, resp. pokiaľ sama poisťovňa nezriadi stály rozhodcovský súd. Poisťovňa pritom má vydať štatút rozhodcovského súdu. Takýto spôsob zloženia, resp. určenia rozhodcovského súdu je podľa názoru súdu ukázkovým príkladom neprijateľnej podmienky, keďže by malo ísť o súd vytvorený odporcom ako dodávateľom, resp. osobou poverenou odporcom, teda bola by tu veľká pochybnosť o objektívnosti takéhoto súdu. Z takto formulovaných rozhodcovských doložiek nakoniec ani nemôže súd vyvodiť iný záver ako ten, že ide o rozhodcovské doložky šité priamo na mieru odporcovi s cieľom na jednej strane zabezpečiť si v prípade potreby rozhodnutie súdu, ktorý mu bude priznávať požadované nároky a na druhej strane dosiahnuť stav, keď si spotrebiteľ nebude uplatňovať prípadné svoje nároky, pretože podľa rozhodcovských doložiek si ich môže uplatňovať iba v rozhodcovskom konaní, ale podľa rozhodcovských doložiek nevie ani nemôže vedieť, na akom rozhodcovskom súde si ich má uplatniť.

Na neprijateľnosti uvedených rozhodcovských doložiek podľa názoru súdu nič nemení to, že v konečnom dôsledku si odporca uplatnil svoje nároky na rozhodcovskom súde, ktorý už je zriadený, teda nezriaďoval ho sám, resp. nepoveril niekoho na jeho zriadenie, pretože už skutočnosť, že podmienka je objektívne

spôsobilá poškodiť spotrebiteľa, postačuje na to, aby bola neprijateľná. V opačnom prípade by bolo dosť ťažké, ak nie priam nemožné dosiahnuť cieľ sledovaný aj smernicou 93/13/EHS, teda zabezpečiť, aby spotrebiteľia neboli viazaní neprijateľnými podmienkami, keďže by bolo ich možné obísť podobne, ako to v tomto prípade urobil odporca a obranou takisto ním použitou, že rozhodcovský súd, ktorý nakoniec reálne konal, je nezávislý od odporcu.

Neprijateľnosti rozhodcovských doložiek a názoru, že jej cieľom je hlavne dosiahnutie rozhodnutia, ktoré by mohlo byť exekučným titulom, bez toho, aby sa vecou zaoberal všeobecný súd, nasvedčuje aj rokovací poriadok rozhodcovského súdu a sadzobník poplatkov. Aj keď uvedený postup nie je právne významný pre posúdenie rozhodcovských doložiek (túto súd považuje za neprijateľnú z vyššie uvedených dôvodov), súd ho na dokreslenie uvádza.

Žaloba a rozsudok sa síce doručujú do vlastných rúk protistrane (§ 5 bod 3 rokovacieho poriadku), ale tieto je možné považovať za doručené, aj keď si protistrana zásielku nevyzdvihne v odbernej lehote, pričom v zmysle § 24 bod 2 rokovacieho poriadku v skrátených konaniach (teda bez ústneho pojednania žaloby) sa rozhoduje v sporoch, ak predmetom je peňažná pohľadávka nepresahujúca 66 500 eur, pričom aj takýto rozsudok spolu so žalobou je možné doručiť aj tzv. náhradným doručením, teda o tomto sa ani účastník nemusí dozvedieť. Pri spotrebiteľských nárokoch je možné žiadať ústne pojednanie sporu, ak predmet konania presahuje 300 eur, ale takáto žiadosť je spoplatňovaná (§ 29b rokovacieho poriadku). Od tohto poplatku (36 eur v zmysle sadzobníka poplatkov - príloha č. 2 rokovacieho poriadku bod 1) spotrebiteľ nie je oslobodený, podobne, ako od poplatku za preskúmanie námietky nedostatku právomoci (§ 29b bod 2 rok. poriadku), ktorý predstavuje 360 eur (príloha č. 2 bod 4 sadzobníka poplatkov). Za návrh na oslobodenie od poplatkov je pritom žiadateľ povinný uhradiť poplatok vo výške 36 eur (príloha č. 2 bod 3 sadzobníka poplatkov). Z poučenia rozhodcovského rozsudku vyplýva, že za podaný odpor je potrebné uhradiť poplatok vo výške 72 eur, ktorého zaplatenie je podmienkou prihladenia na odpor. Odpor je pritom potrebné podať v lehote 5 dní. Trovy priznané rozhodcovským súdom dosahujú sumu 276 eur.

Spotrebiteľ je v konaniach, v ktorých uplatňuje alebo bráni svoje práva vyplývajúce zo spotrebiteľskej zmluvy, oslobodený od súdnych poplatkov v zmysle § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, teda v súdnom konaní neplatí žiadne poplatky. Ak sa v súdnom konaní vydá rozhodnutie v skrátenom konaní (čiže platobný rozkaz), nie je možné ho doručiť tzv. fikciou doručenia, teda považovať žalobu a platobný rozkaz za doručený, aj keď si ho protistrana neprevzala v odbernej lehote. odpor proti platobnému rozkazu je možné podať v lehote 15 dní od doručenia platobného rozkazu (ide o ochranu 2. strany v konaní, ktorá dostane už rozhodnutie, ktoré môže byť vo veci konečné bez toho, aby vedela, že voči nej prebieha nejaké konanie). V prípade nedoručenia platobného rozkazu, sa tento ruší bez toho, aby odporca musel urobiť nejaký procesný úkon. V prípade, ak by predmetom konania pred všeobecným súdom bola suma uplatnená v rozhodcovskom konaní, náhrada trov úspešnému účastníkovi by činila necelých 70 eur (súdny poplatok vo výške 16,50 eur a trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci vo výške 48,46 eur bez DPH).

Takýto postup rozhodcovského súdu a podmienky uplatnenie určitých úkonov tiež značne sťažuje postavenie spotrebiteľa, ak by rozhodcovské doložky súd považoval za prijateľné (čo už vzhľadom na vyššie uvedené nepovažuje). Aj tento postup zvoleného rozhodcovského súdu nasvedčuje tomu, čo bolo skutočným cieľom dojednaní rozhodcovských doložiek. Aj rozhodcovské konanie, ktoré by bolo založené skutočnou dohodou zmluvných strán o rozhodcovskej doložke, musí v prípade spotrebiteľských zmlúv a sporov z nich vyplývajúcich dosahovať štandardy minimálne na úrovni, aké sú zaručené podľa Občianskeho súdneho poriadku a súvisiacich predpisov (napr. oslobodenie od súdnych poplatkov a pod.).

Hlavnou námietkou odporcu v priebehu konania bola skutočnosť, že rozhodcovské doložky boli osobitne dojednané, preto sú platné. Z celého znenia uvedenej námietky odporcu vyplýva, že odporca poukazuje a vychádza zo znenia § 53 ods. 1 OZ účinného od 1.1.2008, ktoré upravuje, že nejde o neprijateľnú podmienku, ak je individuálne dojednaná. Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňa nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam.

Spôsob, akým boli zmluvy spotrebiteľovi - navrhovateľke predložené, je skôr o nevhodnom predkladaní zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekalú obchodnú praktiku v zmysle § 8 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Je potrebné prihliadať aj na znenie § 53 ods. 2 OZ, podľa ktorého za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Po zohľadnení tohto ustanovenia súd dospel k záveru, že rozhodcovskú doložku nie je možné považovať za individuálne dojednanú. Je totiž zrejmé z celého znenia VPP 1 a VPP 2, že aj keď na ich konci je osobitný odsek, ktorý odkazuje na akceptovanie rozhodcovskej doložky upravenej v časti XV. VPP 1, resp. VPP 2, tieto doložky nemohla navrhovateľka žiadnym spôsobom ovplyvniť. Osobitné zmluvné dojednania, podobne ako celé VPP 1 a VPP 2, sú písané malým, husto písaným textom, ktoré sťažujú ich čítanie. Odporca sa bránil, že navrhovateľka si mohla vybrať, či osobitné dojednania podpíše. Na konci VPP 1 a VPP 2 je malý rámček na podpis pre klienta, hneď za tým sú osobitné dojednania k poisťnej zmluve a následne sú uvedené dva väčšie rámčeky, jeden na podpis pre klienta a jeden pre zamestnanca poisťovňu, resp. sprostredkovateľa poistenia. Uvedené usporiadanie rámčekov na podpis navodzuje dojem, že ten hlavný, či dôležitejší podpis na konci VPP je až ten za osobitnými dojednania, keďže až za týmto nasleduje rámčeky pre podpisy oboch zmluvných strán. Aj toto nasvedčuje (podobne ako mnoho žalôb podaných aj na tunajšom súde s rovnakým skutkovým podkladom), že navrhovateľka v dobrej viere a na základe pokynov podpísala všetky dokumenty predložené sprostredkovateľom poisťnej zmluvy, pričom nebola skutočne oboznámená, čo vlastne podpisuje.

Súd poznamenáva, že inštitút individuálne dohodnutej podmienky je potrebné vykladať v súlade s cieľom Smernice Rady 93/13/EHS (na ktoré poukazoval aj právny zástupca odporcu) o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorej sa podmienka nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhovaná vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou (č. 3 ods. 2). V tomto prípade boli rozhodcovské doložky navrhnuté dodávateľom vopred na predpísanom tlačive, o čom svedčí aj to, že jedinými údajmi, ktoré boli do všeobecných obchodných podmienok dopisované rukou, boli údaje o osobe poisťníka, osobe konajúcej za poisťovňu, číslo poisťnej zmluvy a dátum a miesto podpisu zmluvy.

Spotrebiteľ, ak si želá niečo z určitých dôvodov, minimálne sa predpokladá, že vie, prečo chce niečo individuálne vyjednať. Skutočnosť, že doložky sú formulované v rámci štandardnej formulárovej zmluvy, neodôvodňuje záver, že oprávnený preukázal osobitné vyjednanie. Naopak, ide o docielenie stavu, ktorý má formálne indikovať vyňatie rozhodcovskej doložky z režimu súdnej kontroly, čo súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku v zmysle cieľov Smernice 2005/29 „O nekalých obchodných praktikách“, článok 5 a násl.

K tomu súd poukazuje na znenie predmetných rozhodcovských doložiek, podľa ktorých je dôvodom jej uzavretia „účelnosť, praktickosť a rýchlosť konania“. Takéto znenie vytvára pre spotrebiteľa klamlivý dojem, že rozhodcovské konanie má v porovnaní so súdnym konaním len samé výhody a že je v záujme samotného spotrebiteľa. Nie je v ňom žiadna zmienka o tom, že v rozhodcovskom konaní mu (ako odporcovi) nebude poskytnutý taký priestor na uplatnenie procesných práv na obranu proti uplatnenému nároku, ako mu poskytujú procesné predpisy v prípade konania pred súdom. Rozdiely medzi konaním pred všeobecným súdom a rozhodcovským súdom už boli popísané vyššie.

Na uvedené skutočnosti súd poukázal na zdôraznenie toho, že podľa znenia rozhodcovských doložiek je dôvodom ich uzavretia „účelnosť, praktickosť a rýchlosť“, avšak v konečnom dôsledku je účelom rozhodcovského konania zjednodušenie prístupu žalobcu k rýchlemu vydaniu exekučného titulu na úkor spotrebiteľa eliminovaním jeho práva brániť sa proti uplatňovanému nároku, pričom spotrebiteľ o týchto skutočnostiach (vzhľadom na znenie rozhodcovských doložiek) nemohol mať vedomosť.

Zo záznamu o požiadavkách a potrebách klienta k poisťným zmluvám žiadnym spôsobom nemožno vyvodiť záver, že z neho vyplýva, že by navrhovateľka bola poučená o rozhodcovských doložkách a ich prípadných následkoch, ako to tvrdil odporca. Tento záznam sa týka výslovne potrieb klienta v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy a jediná zmienka o rozhodcovskom konaní je len v tom zmysle, že v prípade

sporov je možné využiť rozhodcovské konanie na riešenie sporov (kým podľa VPP 1 a VPP 2 už nejde o možnosť, ale de facto povinnosť).

Súdu je známe z úradnej činnosti, a tiež je známe, že vo väčšine prípadov súdy v exekučných konaniach, kde ako oprávnený vystupuje odporca a žiada vymáhať dlžnú sumu na základe rozhodcovského rozsudku vydaného na základe rozhodcovskej doložky obsahovo totožnej s tými, ktoré súd posudzoval v tomto prípade, poskytujú ochranu povinným, ktorí v pôvodnom konaní boli v pozícii spotrebiteľa, a to z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej doložky. Mnohé z týchto rozhodnutí boli potvrdené aj odvolacími súdmi a aj Najvyšší súdom Slovenskej republiky.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti súd konštatuje neprijateľnosť a tým aj neplatnosť rozhodcovských doložiek z dôvodu, že neboli individuálne dojednané a že spôsobili nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech navrhovateľky. Rozhodcovský súd preto nemohol rozhodnúť na základe tejto doložky a teda nemal právomoc vo veci konať.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že zaviazal odporcu ako neúspešného účastníka nahradiť trovy konania vo výške 100 % navrhovateľke, ktorá bola v celom rozsahu úspešná v konaní. Súd pritom rozhodol o náhrade trov konania podľa § 151 ods. 7 O.s.p., že namiesto určenia výšky trov priznal účastníkovi náhradu trov konania vyjadrenú percentom, t.j. priznal navrhovateľovi trovy konania vo výške 100 %.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

1. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

2. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3. Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.